

THEATER TIERET

Tieret staat voor vormelijk én inhoudelijk suggestief, krachtig figurentheater met een humoristische, speelse toets. Hiervoor wordt gekozen voor verhalend theater dat beklijft en ontroert, soms schuurt en jeukt, maar vooral verwondert en nazindert. Dit resulteert keer op keer in ge(s)laagde voorstellingen, in toegankelijk theater voor een breed publiek, waarbij taal, beeld, vormconcept en muziek steeds opnieuw met elkaar in dialoog gaan.

Tieret heeft van bij de oprichting resoluut gekozen voor figurentheater in een mengvorm van acteurs, poppen/figuren/objecten en vaak live muziek. Deze mengvorm levert een boeiend spanningsveld op, waarbij de verschillende actoren zich elk een heel eigen weg banen naar het conceptueel eindpunt. We tasten zo voortdurend de grenzen af van de chemie tussen woord en beeld, tussen mens en pop. Nog steeds verbazen we onszelf én ons publiek hierbij over de kracht van een figuur, de kracht van de 'ver-beelding'. Niet enkel in theaterzalen maar ook op locatie tracht Tieret het publiek te boeien met eenvoudige maar pure, krachtige emoties. Van straat tot fabrieksloods, van festivalterrein tot zolderkamer ... de verwondering staat centraal. Kippenvel en kolder, dicht op de huid van u, ons publiek ...

Daarom Tieret.

OMA VERGEET-MIJ-NIET

Lesmap 3^e kleuterklas en 1^e -2^e leerjaar

KORTE INHOUD

Lente helpt Oma's huis opruimen, nog snel voor de winter komt in zijn donkere, grijze pak. Een huis vol bloemen, spullen en gedachten, netjes geschikt in grote dozen. Vol flarden van lichte, vrolijke liedjes. Of dozen met lang vervlogen verhalen die steeds opnieuw verteld worden. Hoe dieper de rimpel op Oma's gezicht, hoe ouder het verhaal. En natuurlijk dat ene kleine doosje met het Grote Geheim. Maar hoe hard Oma ook haar best doet, toch blijven sommige dozen leeg. En net die dozen vallen haar het zwaarst.

OMA VERGEET-ME-NIET vertelt de geschiedenis van 2 vrouwen, jong en oud. Een kleindochter die nog alles wil weten voor de winter voorgoed blijft en een oma die zo weinig mogelijk wil vergeten nu Lente er nog is.

Over elkaar vasthouden, je vastklampen aan herinneringen en ze toch moeten loslaten. Over mist in je hoofd en wat je mist in je hart. En over een geheim dat soms zo groot en zwaar kan wegen, dat je beter wcht tot er iemand is om het samen mee te dragen.

ARTISTIEK TEAM

Spel: Michèle Even, Joost Van den Branden

Scenario en tekst: Joost Van den Branden

Artistieke begeleiding: Raf Walschaerts, Ida Van Dril

Poppen: Patrick Maillard

Muziek: Geert Noppe

Decor: Pat Riské

Techniek: Matthias Berghmans, m.m.v. Steven Bosmans

Kostuums: Pauline Gaermynck

Coproductie: Perpodium, met de steun van CC Ter Vesten, Beveren-Waas

Deze productie komt tot stand met de steun van de taxshelter van de Belgische Federale Overheid via UFund.

VOOR DE VOORSTELLING

Beste leerkracht

U komt met uw klas kijken naar de voorstelling OMA VERGEET-MIJ-NIET van Theater Tieret. We zijn ervan overtuigd dat het onderwijs en de cultuursector meer dan ooit als cultuurpartners kunnen en moeten samenwerken (voor, tijdens én na de voorstelling) om een theaterbezoek voor leerlingen optimaal te laten verlopen. Vandaar deze lesmap, die hierbij enkele handvaten kan aanreiken om dit te bereiken.

Theater Tieret is een figurentheater, dat wil zeggen een mix van live-acteurs en poppen (bespeeld door acteurs). Dit gegeven lijkt ons ook wel interessant om vooraf te vermelden aan de leerlingen om zo de theaterervaring gemakkelijker te laten verlopen.

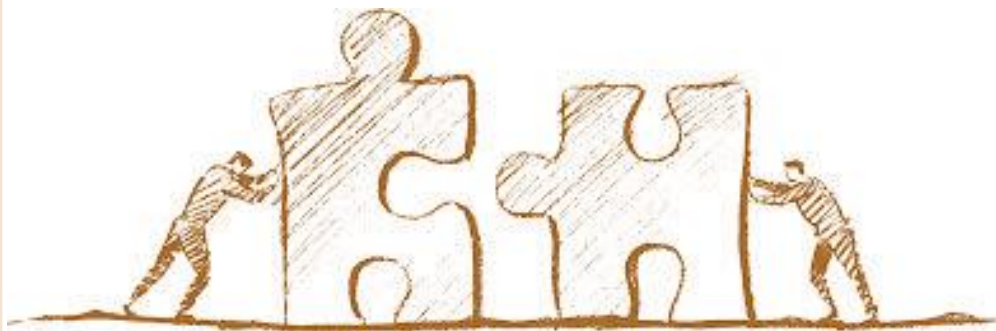
Misschien zijn jullie leerlingen wel al eens eerder naar het theater geweest en kunnen zij zich een goed beeld vormen van hoe het er aan toe gaat. Maar er zijn er misschien ook wel enkelen voor wie het de eerste keer is. Daarom vragen we aan jullie om hen hierop toch even voor te bereiden zodat iedereen ten volle van het stuk kan genieten. We zetten nog even alle afspraken op een rijtje.

Voor de leerlingen:

- Jassen en tassen horen aan de kapstok. Tijdens de voorstelling blijft het publiek zitten. Er wordt ook niet naar het toilet gegaan.
- Tijdens de voorstelling is het publiek stil. Er mag natuurlijk wel meegeleefd worden, maar het is niet de bedoeling medeleerlingen of acteurs te storen.
- Tijdens de voorstelling wordt er niet gegeten of gedronken.

Voor de begeleider:

- Wees op tijd (10 minuten voor aanvang van de voorstelling)
- De begeleider gaat bij de eigen klasgroep zitten. Zo kan er (subtiel en gepast) ingegrepen worden als de leerlingen blijven roepen of rumoerig blijven.
- Mobiele telefoons worden uitgeschakeld. We zijn er écht van overtuigd dat we enkel samen – leerkrachten in de zaal en artiesten op de scène – een voorstelling kunnen maken en tot haar volle recht laten komen.

Alvast heel erg bedankt voor jullie medewerking!

Heeft u nog verdere vragen over de voorstelling of over Theater Tieret, dan kan u steeds terecht op info@tieret.be. Ook reacties, van u én leerlingen, horen we graag, dus laat ons zeker iets weten!

Team Tieret

DE POPPEN

In de voorstelling wordt gebruikgemaakt van bepoppen. Een bepop (of mondpop, klapbepop) is een theaterpop die van onderuit of van achteruit wordt bewogen. Hierbij bewegen de vingers van de poppenspeler rechtstreeks de mond van de pop.

Bekpoppen zijn waarschijnlijk het soort poppen die het meest bekend zijn bij het grote publiek, omdat die heel vaak voorkomen op televisie. Zo zijn bijvoorbeeld de poppen uit The Muppet Show bijna allemaal bepoppen (Kermit de kikker, Miss Piggy ...), en ook in Sesamstraat wordt veelvuldig gebruikgemaakt van bepoppen (Tommy, Inny Minny, Grover, Elmo ...). Bert en Ernie zijn misschien wel de meest bekende theaterpoppen wereldwijd.

Bij bepoppen wordt de volledige hand van de speler gebruikt om de mond van de pop te bewegen. Om de armen van de pop te kunnen bewegen heeft de poppenspeler dan zijn tweede hand nodig, of er is een tweede poppenspeler nodig.

HOE WORDEN BEKPOPEN GEMAAKT?

1. Er wordt een schets gemaakt van de pop.
2. Het hoofd wordt in klei geboetseerd of in mousse uitgehouwen.
3. Er wordt een plaasteren mal rond het hoofd in klei gegoten.
4. In de plaasteren mal wordt latex aangebracht (= een soort rubber).
5. Als de latex droog is, kan het hoofd uit de mal worden gehaald.
6. Het hoofd wordt beschilderd.
7. Het lijf van de pop wordt gemaakt.
8. De kleermaakster ontwerpt en bevestigt de kledij aan de pop.

DEMENTIE, EEN KORTE TOELICHTING

Dit stuk gaat over dementie, een teer en gevoelig onderwerp voor wie er in zijn/haar familie mee vertrouwd is.

Het kan gebeuren dat dit het geval is bij een kleuter of leerling uit jouw klas. Of misschien maken ze zich wel zorgen na het stuk; kan het hun oma of opa ook overkomen, zomaar uit het niets?

Een toelichting als leerkracht voor of na het stuk, een geruststellend antwoord op mogelijke vragen kan, indien nodig, soelaas brengen.

Daarom voorzien we jou van een korte uitleg over dementie en de gevolgen ervan, zodat je op die vragen zelf het passende antwoord kan geven.

Met de nodige kennis, hulp en ondersteuning kan je met een dementie-diagnose toch een mooi en vol leven tegemoet gaan.

WAT IS DEMENTIE?

Dementie is 1 van de meest voorkomende ziekten bij ouderen. Hoe ouder je wordt, hoe meer kans. Maar dementie komt niet bij iedereen voor die ouder wordt. Erfelijkheid en omgevingsfactoren (voeding, roken ...) spelen een rol.

Dementie krijg je als er verlies is van "neuronen" in de hersenen. Dat zijn de zenuwcellen die 'berichtjes' en prikkels doorgeven. Er gaat dus iets mis met de communicatie in de hersenen.

WAT ZIJN DE SYMPTOMEN?

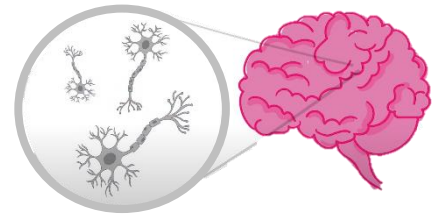
De symptomen van dementie kunnen zeer uiteenlopend zijn, afhankelijk van de plaats van de stoornis in de hersenen. Mogelijke symptomen zijn:

- Problemen met kortetermijn geheugen.
- Problemen met concentratie en planning.
- Verandering in humeur, gedrag en persoonlijkheid.
- Verward zijn over tijd, mensen en plaatsen.

KAN JE GENEZEN VAN DEMENTIE?

Op dit moment kan dementie niet genezen worden, maar er is veel onderzoek aan de gang. Hierdoor is er voor sommige vormen van dementie medicatie ontwikkeld die kan helpen vertragen en symptomen kan verminderen.

HOE STELT MEN EEN DIAGNOSE?

De diagnose stellen van dementie gebeurt door een dokter aan de hand van tests rond geheugen en denken.

Ook worden er bloedtests en scans gedaan om andere ziekten uit te sluiten. Zo'n onderzoek kan weken tot maanden duren.

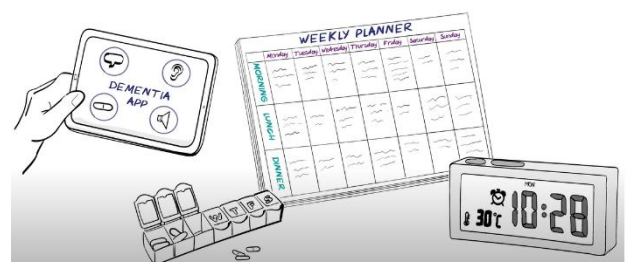
Er zijn ook verschillende soorten 'dementie' waarbij de symptomen soms overlappen.

WAT KAN ER HELPEN?

Familie en vrienden kunnen helpen door:

- Structuur te bieden in de dag d.m.v. kalenders, schema's, apps ...
- Sociale interacties en buitenkomen helpt om vaardigheden te onderhouden.
- Nodige aanpassingen in het huis.
- In een verdere fase van dementie kan het nodig zijn om externe hulp in te schakelen.

KLASGESPREK

Na het theaterstuk zullen er misschien wel enkele vragen naar boven komen. Daarnet boden we jullie al enkele handvaten rond dementie die hierbij handig zouden kunnen zijn. Maar we proberen het gesprek nog verder uit te breiden. Stel je hierbij niet als leider van het gesprek op, maar als moderator. Laat de vragen van de kinderen komen, laat ze zelf proberen antwoorden op elkaars vragen en stuur bij waar nodig. We stellen jullie enkele vragen voor om het gesprek te kunnen bijsturen.

Zijn er kinderen in de klas waarvan je weet dat zij vertrouwd zijn met dementie, dichtbij of veraf? Laat het dan van hen komen of ze willen deelnemen aan het gesprek en hoe groot hun bijdrage hierin is.

DOELEN

ZILL

- **SEgb1** In dialoog met een vertrouwde volwassene, in een eenvoudige taal beschrijven hoe men bepaalde situaties beleeft en hoe men zich daarbij voelt.
- **IVoc4** Onder begeleiding reflecteren op ervaringen en bevindingen.
- **TOmn3** Klasgesprek.

OD/ET

- **MMOD1.2** In een eenvoudige taal een recent gebeurde situatie kunnen beschrijven waarbij zij betrokken waren in dialoog met een volwassene en vertellen hoe zij zich daarbij voelden.
- **MMET1.1** De leerlingen drukken in een niet-conflictgeladen situatie, eigen indrukken, gevoelens, verlangens, gedachten en waarderingen spontaan uit.

ENKELE VRAGEN

- Wat heb je gezien?
- Over wie ging het stuk? Wie speelde er in mee?
- Wat vond je leuk in het stuk? Wat vond je minder leuk?
- Moest je ergens om lachen? Maakte er iets jou triest?
- Wat vond je van het decor? Wat heb je allemaal gezien?
- Wat deed oma graag? Waar kon ze mooi over vertellen?
- Viel je iets op aan oma in het verhaal? Zag je een verschil met oma aan het begin van het stuk?
- Toen de lampjes begonnen haperen, wat zou dit willen zeggen?
- Zelf zegt oma dat er steeds meer en meer wolken komen in haar hoofd, wat bedoelt ze daarmee?
- Hoe zou oma zich voelen als ze zoveel vergeet? Zou ze zelf weten dat ze iets vergeten is?
- Hoe zou Lente zich voelen in het verhaal?
- Wat doet Lente om haar oma te helpen?
- Waarom denk je dat de oma-pop steeds kleiner wordt?

TIP

Kinderen met een ouder of grootouder met dementie kunnen het erg lastig hebben. Prentenboeken (zie verder) kunnen helpen, evenals een hoekje waarin ze met hun verdriet terecht kunnen. Laat ze praten over wat hun verdrietig maakt, waar ze het moeilijk mee hebben. En laat hen dat verdriet tekenen, schrijven op een regendruppel. Help indien nodig. Verzamel ze aan een grote wolk in een rustig hoekje. Verdriet benoemen en een plaats geven kan rust brengen.

GEHEUGENTRAINING

Dit spel wordt vaak gebruikt in de stimulering van het werkgeheugen, 1 van de peilers van onze executieve functies.

Geheugentraining helpt om dementie tegen te gaan en/of af te remmen.

DOELEN

ZILL

- **IVzv2** Het werkgeheugen en het geheugen ontwikkelen en inzetten bij het leren - relevante informatie memoriseren.
- **TOmn1** Informatie herkennen en selecteren (in mededelingen, vragen, instructies en uiteenzettingen uit verschillende media). Via modelling kennismaken met luisterstrategieën.

OD/ET

- **LLET1** Informatie herkennen en selecteren (in mededelingen, vragen, instructies en uiteenzettingen uit verschillende media).
- **LLET3** Informatie herkennen en selecteren (in mededelingen, vragen, instructies en uiteenzettingen uit verschillende media).

MEMORYRACE

Met visuele instructie:

Basisspel (jongste kinderen)

Deel een memoryspel op zodat je 2 stapels hebt met telkens van elk paar één kaartje. Leg de ene stapel verspreid in de kring en de andere stapel in de gang.

Laat in de kring een kaartje aan een kind zien. Het kind moet de prent goed in zich opnemen en vervolgens op de gang hetzelfde kaartje zoeken.

Uitdaging (oudere kinderen)

Neem prenten die goed op elkaar lijken, maar van elkaar verschillen op meerdere kenmerken b.v. kleur, grootte, patroon.

Op die manier moeten de lln. meerdere kenmerken van de prent onthouden.

Met auditieve instructie:

Spel idem als bij de visuele instructie, maar het kaartje niet laten zien aan het kind. Je omschrijft het kaartje aan de hand van 2 of 3 kenmerken.

Tip: laat de lln. jouw omschrijving eerst hardop herhalen vooraleer ze naar de gang vertrekken.

Spelvorm:

Speel het spel met een grote groep kinderen. Je laat ze allemaal luisteren naar jouw (meervoudige) instructie. Als je de instructie gegeven hebt, noem je 2 namen en deze 2 kinderen 'racen' naar de gang om het juiste kaartje te zoeken.

Daag de kinderen extra uit door, terwijl ze naar de gang racen, hen een bewegingsparcours te laten afleggen.

TIP

Dit spel is erg aanpasbaar en bruikbaar in verschillende thema's of als tussendoortje. Pas de voorwerpen of prenten aan aan je thema. B.v.: Voertuigen in thema Verkeer.

MAAK JE EIGEN WOLK

Oma is een grote wolkenfanaat in het stuk. Maar hoe komen die wolken daar?

Wolken ontstaan wanneer hete lucht zich mengt met koude lucht en er zich zo condensatie vormt. Moelijk voor je klas om zich voor te stellen? Niet met dit leuke STEM-projectje!

DOELEN

ZILL

- **IVoc3** Onderzoekend leren :
zich laten inpalmen door nieuwe dingen uit de omgeving -
onderzoeksvragen stellen -
een onderzoeksuitkomst -
experimenteren en exploreren -
onderzoekresultaten en bevindingen bundelen -
verslag uitbrengen en een conclusie formuleren, een antwoord op de onderzoeksvraag geven -
over het onderzoek en de resultaten en bevindingen ervan met anderen communiceren.

OD/ET

- **WTet1.2** De leerlingen kunnen, onder begeleiding, minstens één natuurlijk verschijnsel dat ze waarnemen via een eenvoudig onderzoek toetsen aan een hypothese.

WAT HEB JE NODIG?

- Een glazen bokaal met deksel
- Heet water
- Ijs
- Eventueel blauwe voedingskleurstof
- Haarspray

AAN DE SLAG!

Breng eerst het water aan de kook, let hierbij op de veiligheid. De kinderen mogen het water niet aanraken.

Giet het water in de bokaal. Indien gewenst kan je een beetje kleurstof toevoegen aan het water, zo kan je de wolk beter zien.

Leg een blok ijs op het deksel en hou dit klaar.

Spuit een laagje haarlak op het hete water, dit zorgt ervoor dat de condensatie wat blijft hangen op het wateroppervlak en maakt de wolk beter zichtbaar. Als je de bokaal voor een donkere achtergrond zet, kan je het verschijnsel ook beter zien.

Zet vlug het deksel met het ijs op, op je bokaal. Binnen enkele seconden begint de wolk zich te vormen!

Til het deksel op en laat de wolk 'vliegen'. Als je het deksel erop laat, zal je zien dat de wolk stilletjes aan begint te verdwijnen. Dit omdat het contrast tussen koud en warm steeds kleiner wordt.

TIP

Laat je leerlingen al op voorhand nadenken over wat er gaat gebeuren. Geef hen het "voorspellingsblad" (**zie bijlagen**) en laat hen hun voorspelling tekenen of schrijven.

Zin om het te laten regenen? Vul een potje met water, spuit er een wolk van scheerschuim op en druppel er voedingskleurstof op met een pipet. De wolk raakt verzadigd en laat zijn 'regendruppels' vallen.

WAT ZIEN WE IN DE WOLKEN?

Wie heeft het vroeger niet gedaan? Op je rug in het gras turen naar de wolken boven in de lucht. Misschien zag je wel een poedel? Of een heks met een pukkel op haar neus?

Hierbij een idee voor een oude klassieker in een modern jasje. Haal de tablets maar boven!

DOELEN

ZILL

- **MEva1** ICT-basisvaardigheden ontwikkelen voor het bedienen van mediamiddelen waaronder: swipen, muisvaardigheden, toestel aan- en afzetten, selecteren, openen en sluiten van applicaties, venster minimaliseren, maximaliseren en sluiten.
- **MUva3** Oefenen in het schetsen, ontwerptekenen en fantasietekenen met verschillende materialen.

OD/ET

- **MVod1.2** De kleuters kunnen materiaalgevoeligheid ontwikkelen door exploreren en experimenteren.
- **ICTet5** De leerlingen kunnen ICT gebruiken om eigen ideeën creatief vorm te geven.

NAAR BUITEN

Beschik je op school over tablets voor je hele klas? Dan kunnen de leerlingen individueel aan de slag. Heb je er maar enkele ter beschikking, dan kan er opgesplitst worden in groepjes.

Hou het weerbericht in de gaten en als je een mooie blauwe lucht hebt met schapenwolkjes (ook wel gekend als Altocumulus ☺) is het het moment om naar buiten te gaan.

Kies een leuk plekje waar de leerlingen rustig kunnen zitten of liggen en de wolken kunnen zien voorbij gaan. Laat ze foto's nemen van wolken die een leuke vorm hebben of waar ze iets in herkennen.

TEKENEN MAAR!

Elk type tablet beschikt over een programma waarmee je genomen foto's kan bewerken. Je hoeft hiervoor dus niks extra te installeren. Ga gewoon naar de bewerkingsfase van je foto en kies voor het potlood. En dan ... laat hun creativiteit de vrije loop en kijk welke dieren, monsters of andere figuren er ontstaan.

TIP

De leuke/gekke resultaten kunnen nadien uitgeprint worden en opgehangen. Of je kan natuurlijk omgekeerd te werk gaan en de foto's eerst printen en er met stift op tekenen, als je dat verkiest.

DANSEN OP WOLKJES

Oma en Lente dansen graag samen, ze imiteren hierbij elkaars bewegingen. Deze oefening is heel fijn voor in de bewegingsles en stimuleert zowel het geheugen als de proprioceptie. Proprioceptie is zoals het evenwicht ook een 'intern' zintuig. Proprioceptie laat ons toe om te weten hoe en waar we ons bewegen in de ruimte. Zo moeten we leren aanvoelen in welke houding ons lichaam staat en beweegt.

DOELEN

ZILL

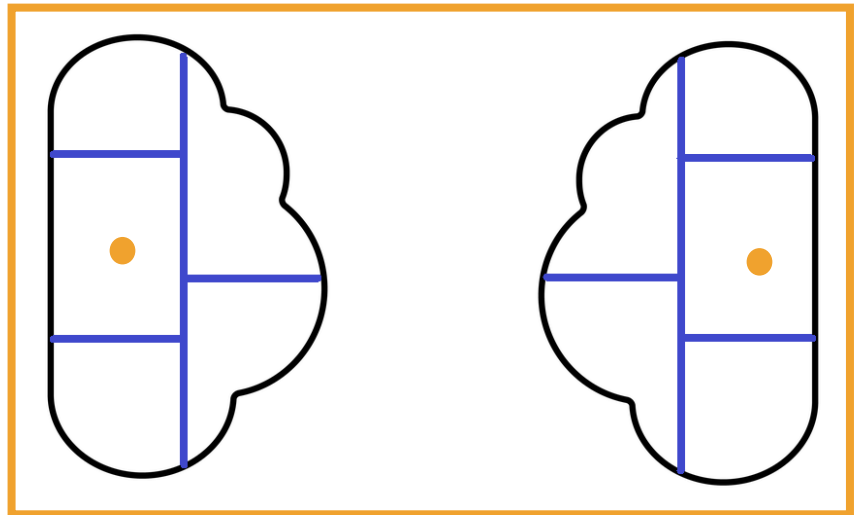
- **MZib6** Meervoudige symmetrische, enkelvoudige asymmetrische en meervoudige asymmetrische houdingen en bewegingen imiteren.
- **IVzv2** Op een efficiënte manier informatie en leerervaringen opnemen, verwerken, weergeven (delen) en deze onthouden en inzetten bij nieuwe ervaringen en in complexere situaties

OD/ET

- **LOet1.31** De leerlingen zijn in staat gekende oefen en spelvormen zelfstandig op te starten en in gang te houden.
- **LOod1.13** De kleuters tonen in taken waar tweehandigheid vereist is een duidelijke taakverdeling in gebruik van linker- en rechterhand (-voet).

DE OPSTELLING

Maak met tape de volgende opstelling op de grond. Twee wolken in spiegelbeeld ten opzichte van elkaar, met elk 5 gelijke vakken. 3 onderaan en 2 bovenaan.

Laat nu 2 kinderen plaatsnemen tegenover elkaar in de wolk, met de voeten in het onderste vak in het midden (zie stip).

NABOOTSEN

De kinderen mogen nu om beurten 'leider' zijn. De leider voert een beweging uit (b.v.: linkervoet naar voor) en de andere probeert deze na te bootsen. Begin telkens met 1 stap en ga dan verder naar meer stappen.

TIP

Zijn de kinderen vertrouwd met het spel? Dan kunnen ze dit makkelijk als tussendoortje in de gang. Ze zijn spelenderwijs aan het leren en raken toch even hun kriebels kwijt.

RIJM EN KOPPEL

Oma en Lente genieten ervan om samen rijmspelletjes te spelen. Dat is natuurlijk ook een goede manier om het geheugen van oma te trainen. Hierbij een coöperatief spel waarbij de kleuters zelf rijmwoorden zoeken en er nadien samen een spel mee kunnen spelen.

DOELEN

ZILL

- **SErv3** Gericht samenwerken in duo of kleine groep - iets aan elkaar kunnen uitleggen - voorstellen formuleren om tot een gezamenlijk antwoord te komen bij vragen. Meewerken aan een grotere groepsopdracht.
- **TOtn2** Experimenteren met klankgroepen, klanken en rijm.

OD/ET

- **SVet3** De leerlingen kunnen samenwerken met anderen, zonder onderscheid van sociale achtergrond, geslacht of etnische origine.
NEet6.5 Met het oog op doeltreffende communicatie kunnen de leerlingen in voor hen relevante en concrete taalgebruikssituaties en op hun niveau bij de eindtermen Nederlands reflecteren op een aantal aspecten van het taalsysteem met betrekking tot: klanken,...

OM TE BEGINNEN

Voorzie enkele woordkaarten, indien nodig met afbeelding bij, van makkelijk te rijmen woorden. Om te helpen hebben we een lijst voorzien in **bijlage**. Voorzie er evenveel als de helft van jouw klas.

Daarna gaan we klassikaal op zoek naar een rijmwoord voor elk van de kaarten.

B.v.: KAT. Enkele rijmwoorden hierbij zijn mat, rat, vat ...

Schrijf het rijmwoord ook op een leeg woordkaartje. Voorzie indien nodig ook een afbeelding of laat een kind het woord tekenen.

COÖPERATIEF AAN DE SLAG

Als dit gelukt is, heb je nu een reeks woordkaarten bij elkaar, genoeg voor 1 per kind in je klas. B.v.: 20 woordkaarten (10 paren) als je 20 kinderen hebt in je klas.

Overloop nog eens klassikaal alle woordkaarten zodat alle prenten duidelijk zijn.

Geef nu elk kind een woordkaart en laat ze zich verspreiden door het lokaal.

De leerlingen gaan nu op zoek naar hun 'rijmvriendje' door elkaar aan te spreken met hun rijmwoord. Als ze die gevonden hebben, gaan ze samen zitten op de grond, zodat het duidelijk is dat zij een paar vormen.

EEN BEETJE MOEILIJKER?

Kunnen de kinderen uit jouw klas al woorden hakken? Laat ze dit dan doen met hun rijmwoord. Ze houden dus hun woord verborgen en gaan op zoek naar hun 'rijmvriendje' door hun woord in stukjes te hakken.

TIP

Je kan het spel 'om het eerst' spelen, dan is het een coöperatief spel met twee. Of je kan het opentrekken naar een coöperatief klasspel door gebruik te maken van een timer. Kunnen we allemaal ons rijmvriendje vinden voor de timer afloopt? Dan is de hele klasgroep gewonnen!

WOLKEN SPOTTEN

Oma kan wel uren naar de wolken turen. Lente houdt haar daarbij graag gezelschap, maar al die verschillende wolken en hun benamingen ... het is zo eenvoudig niet. Daarom een hulpmiddel! Met deze wolkenspotter zijn we nu allemaal een beetje 'wolkenkenner'.

DOELEN

ZILL

- **OWna8** Natuurlijke verschijnselen en gangbare materialen waarnemen, onderzoeken en herkennen in de omgeving.
- **IVoc3** Onderzoeksvragen formuleren, naar een antwoord zoeken en bevindingen formuleren

OD/ET

- **WTet1.3** De leerlingen kunnen in een beperkte verzameling van organismen en gangbare materialen gelijkenissen en verschillen ontdekken en op basis van minstens één criterium een eigen ordening aanbrengen en verantwoorden;
- **LLet3** De leerlingen kunnen op systematische wijze samenhangende informatie (ook andere dan teksten) verwerven en gebruiken.

VOORBEREIDING

Geef elk kind uit je klas een wolkenspotkaart (zie **bijlage**). Laat hen het midden uitknippen. Eventueel kan de kaart een stukje verstevigd worden door het op karton te kleven of te lamineren.

Bespreek de verschillende soorten wolken met je klas, voorzie hierbij eventueel extra beeldmateriaal door samen op zoek te gaan op de computer.

- Welke verschillen in vorm zien we tussen de wolken?
- Kunnen we de benamingen uitspreken?
- In welke wolken kunnen we makkelijkst figuren herkennen?
- Heb je sommige wolken ooit al in het echt gezien? Welke nog nooit?
- In welke wolken zou er het meeste regen zitten? Hoe zou je dat kunnen zien?
- Zien we kleurverschil tussen de wolken?

OP STAP

Nu is het tijd om de wolkenspotkaart uit te testen buiten. Kunnen de kinderen de juiste wolkensoort herkennen?

TIP

Nu je klas vol zit met echte wolkenkenners is het misschien leuk om de wolkenspotkaart toe te voegen aan je weerkalender. Laat ze elke dag aan de hand van de kaart de juiste wolkensoort bepalen en eventueel aanduiden met een wasknijper.

PRENTENBOEKEN

Hier vinden jullie een lijst bruikbare prentenboeken die het onderwerp 'dementie' voor kleuters en kinderen wat meer kan kaderen en een brug kunnen bouwen naar verdere gesprekken.

MIJN OMA IS EEN SUPERHELD

Suus en haar oma beleven samen de leukste avonturen, dat terwijl oma de ziekte van Alzheimer heeft. Als oma steeds vaker dingen vergeet, besluit Suus om haar geheugen terug te vinden. Dit warme verhaal is voor kinderen vanaf vier jaar.

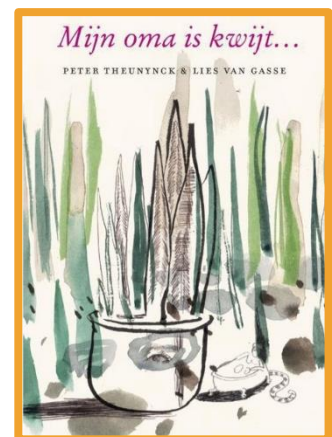
OMA, MAG IK MIJN POP TERUG?

Elke zondag gaan Fien en haar pop naar oma toe. Maar oma begint zoveel te vergeten, dat ze moet verhuizen naar een plek voor vergeetachtige opa's en oma's. Pop mag bij oma logeren, maar als oma niet meer weet waar Pop is gebleven, komt Fien in actie. Dit boek kun je lezen met kinderen vanaf vier jaar.

MIJN OMA IS KWIJT

In dit mooie verhaal begint oma plotseling een beetje vreemd te doen. Haar kleindochter wilt haar begrijpen en helpen. Wat is er aan de hand met oma? Hoe komt dat? Is ze kapot? En kan ze dan nog wel gemaakt worden? Deze vragen over dementie worden beantwoord aan de hand van kleine verhaaltjes en gedichtjes.

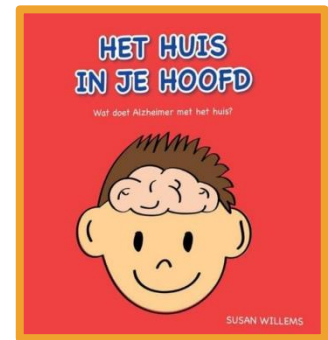
MIJN LIEVE VERGEETOPA

Melle vindt de verhalen van Opa Kapitein fantastisch. Maar opa wordt vergeetziek, waardoor Melle erg verdrietig en bang is. Maar dan bedenkt Melle iets waar opa en hij weer blij van worden. Dit boek is voor kinderen vanaf vijf jaar.

HET HUIS IN JE HOOFD

Dit boek is voor kinderen vanaf zes jaar. Met de fijne illustraties en eenvoudige taal, wordt er uitgelegd wat Alzheimer is en wat er gebeurt in het hoofd. Daarbij gaat een deel van de opbrengst naar Stichting Alzheimer Nederland voor meer onderzoek.

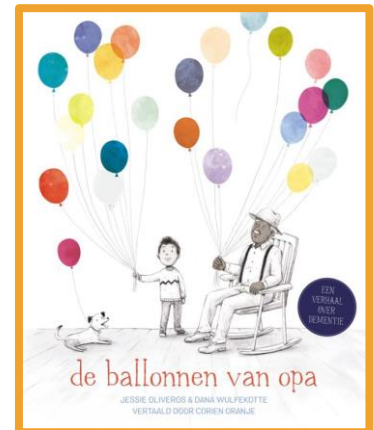
EEN VRIEND ZONDER TANDEN

Caro moet overblijven op school, maar dit vindt ze helemaal niet leuk door de strenge overblijffuf. Ze besluit om samen met de bewoners van het verpleeghuis in de buurt, te lunchen. Al snel ontstaan er bijzondere vriendschappen tussen Caro en de bewoners. Dit boek is voor kinderen tussen de zeven en tien jaar.

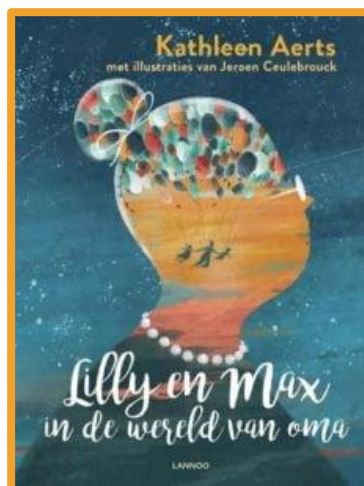
DE BALLONNEN VAN OPA

Lucas heeft veel ballonnen, in elke ballon zit een bijzondere herinnering. Zijn opa heeft nog veel meer ballonnen, omdat hij al heel oud is. Lucas vindt het Heerlijk om naar opa's verhalen te luisteren. Maar dan beginnen de ballonnen vol verhalen van opa weg te zweven ... Voor lezers vanaf 4 jaar.

LILLY EN MAX IN DE WERELD VAN OMA

Het verhaal draait om Lily en haar broertje Max, die merken dat oma veranderd. Oma kan zich dingen minder goed herinneren, is stil en kijkt volgens de kinderen soms raar. Door een magisch toeval belanden ze in de wereld van oma en die blijkt lang niet zo verdrietig zijn als ze eerst dachten. Voor lezers vanaf 5 jaar.

**WAT IK DENK DAT ER GAAT
GEBEUREN IN DE PROEF:**

WAT IK IN DE PROEF GEZIEN HEB:

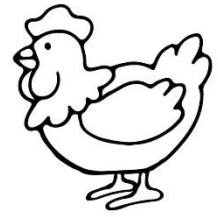

BIJLAGE 3: Woordkaarten "Rijm en koppel"

MAAN

KIP

SLAK

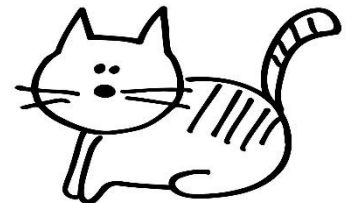
BEEN

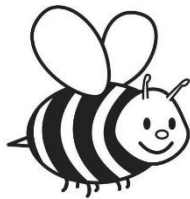
HUIS

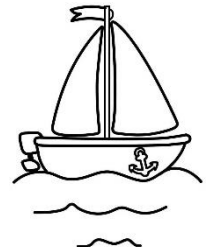
KAT

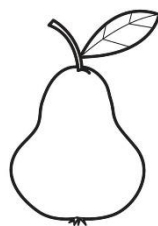
BIJ

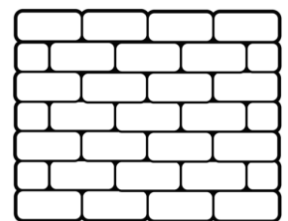
BOOT

PEER

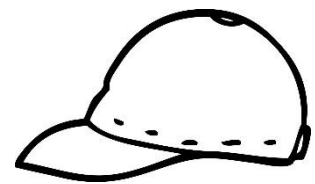
MUUR

SCHOEN

PET

BIJLAGE 2: Lege woordkaarten “Rijm en koppel”

BIJLAGE 4: WOLKENSPOTKAART

CUMULUS

Stapelwolk

Sterk afgelijnd

Vaak wit

STRATUS

Hangt laag

Somber weer

Vaak grijs

CIRUS

Sluierwolk

Hoog

Dunne draden

